

Vindblæs Kirke

7 I kirketårnets nederste sokkelsten ses et relief, som viser en løve vendt på hovedet. Efter sigende skulle løven have slæbt stenen til kirkebyggeriet.

Ved indgangen ses en gravsten over Kræn Hornum, som blev kaldt "huleboeren i Vindblæs". Han levede i sin jordhule indtil 1931. Om vinteren havde Kræn Hornum bolig under jorden for at kunne holde varmen. Om sommeren flyttede han op over sin vinterbolig. Mange nysgerrige mennesker fulgte spændt hans liv og levned i jordhulen. Foruden at være original havde han også mange andre åndelige sider. Han afholdt fx store offentlige foredrag med bl.a. digteren Johan Skjoldborg.

Menighedsrådet er i øjeblikket ved at lave en mindesten over de kloge koner fra Vindblæs, da deres gravstene ikke findes.

Salling Kirke

8 Om denne kirke hersker mange teorier. Nogle mener, kirken er en kopi af Viborg Domkirke og er muligvis bygget af munkene fra Vitskøl som en minimodel af Viborg Domkirke.

Man skønner, at stenmestrene øvede sig, idet der er mange forskellige udsmykningsmotiver.

Kornum Kirke

9 Kirken er tårnløs. Den kan betragtes som en hedekirke, idet heden var udbredt på denne egn.

Et sagn fortæller, at en kone så 7 vildgæs. Hun ville fange dem med et reb. Hun blev bjergtaget og kunne ikke slippe sit greb. Gæssene fløj af sted med hende hængende i rebet. De fløj over Kornum Kirke, og konen ramte det daværende tårn, som faldt sammen. Siden har kirken ikke haft tårn...

Næsborg Kirke

10 I tidligere tider gik Limfjorden ind til Kirkebakken i Næsborg, hvor der derved blev et næs, deraf navnet Næsborg.

Kirken blev af søfolk brugt som sømærke i tidligere tider.

Aggersborg Kirke

11 Kirkegårdsdiget er et besøg værd pga. de mange forskellige vilde planter, der gror i det. Nogle af dem har sikkert

holdt til her siden middelalderen. Ved våbenhuset ligger en gravsten, der er formet som et vikingetidslanghus – en såkaldt "hodgebag" (svineryg). Stenen er højst sandsynligt ældre end kirken og peger på vikingetidens tætte forbindelse til England, hvor denne type er almindelig. I Danmark findes højst 10. I kirkens tårnrum hænger en gravsten over familien Speitzer. Den ældste af sønnerne, bondeplageren Mads Speitzer, var på alle måder en ubehagelig mand. Det fortælles om ham, at han en nat spillede kort på Bjørnsholm (Vitskøl) med fanden selv. Mads tabte, men ved list reddede han dog sit liv. Men efter sin død har han huseret slemt på egnen som genfærd. Se også de rune-graffiti, som blev kradset ind i kirkens vægge for 800 år siden.

Løgstør Kirkegård

12 **Kjøbmand M. Simonsen** skænkede i 1861 jorden, hvor der i dag er kirkegård, til Løgstør kommune. I gavebrevet skriver han bl.a. Jeg forbeholder mig eller min Hustru efter mig at paavise og udtage et bestemt Areal ad det formeldte indhegnede Jordareal, som alene må benyttes til Begravelsesplads for mig og min Hustru og vore Børn, og maa den af mig eller min Hustru paaviste Plads ikke nogensinde i Tidernes løb benyttes til Begravelsesplads for andre.

Johan Skjoldborg
I vinteren 1936 døde Johan Skjoldborg. Han døde i Aalborg, og man kunne pga. sne og frost ikke transportere liget fra Aalborg til Løgstør, hvor han skulle begraves. Man kunne heller ikke komme i jorden og måtte derfor sprænge jorden til graven væk. Det var Johan Skjoldborgs ønske, at bærerne skulle gå ned i graven med kisten, hvorfor hullet skulle gøres ekstra stort.

Johan Skjoldborg

I vinteren 1936 døde Johan Skjoldborg. Han døde i Aalborg, og man kunne pga. sne og frost ikke transportere liget fra Aalborg til Løgstør, hvor han skulle begraves. Man kunne heller ikke komme i jorden og måtte derfor sprænge jorden til graven væk. Det var Johan Skjoldborgs ønske, at bærerne skulle gå ned i graven med kisten, hvorfor hullet skulle gøres ekstra stort.

Ising

Gravstenen er lavet af den gamle trappesten fra barndomshjemmet. På stenen er følgende inskription. "Du sten, der var vor indgangsbro, 3 snese år til barndomsbo, oh ven som vore fødder sled, stod vagt ved dette hvilested.

Stationsforstander O.T. Ott

Om Ott fortælles det, at familien har en skat begravet et eller andet sted. Skatten skulle være familiens smykker og arvesøl.

Kirkegården er også kendt for, at der på mange af gravstene er titler på de begravede.

"Levende kirkegårde"

Stedet, hvor mange gode historier ligger begravet

På en rundtur ad små veje, gennem det smukke natur- og kulturlandskab i Vesthimmerland til kirkerne i Løgsted, Malle, Ranum, Vitskøl, Overlade, Vilsted, Vindblæs, Salling, Kornum, Aggersborg og Løgstør kan I ved egen hjælp tage på rejse tilbage i tiden via spændende fortællinger om egnens historier og personligheder.

I et samarbejde mellem lokale fortællere, Viborg Stift og udviklingsnetværket Nordjylland-Vest, har vi "gravet" nogle af de mange historier, der findes på kirkegårdene, frem, og det er vores håb, at folderen vil give inspiration og lyst til at køre rundt og opleve Vesthimmerland via pudsige fortællinger.

*"Levende kirkegårde"
er udarbejdet af udviklings-
netværket Nordjylland-Vest.*

www.nordjylland-vest.dk

Foto: Ole Blume.
Tekst: Jørn Christensen og Karsten Jervad.

Løgsted Kirke

1 Kirkegårdens overdrevne størrelse skyldes, at den indtil år 1868 også var kirkegård for Løgstør by. – I tårnets mur findes en romansk gravsten, hvis ornamentik vi ikke kender meningen med. Indenfor det vestlige kirkedige findes resterne af Skt. Hans Kilde. Som den ligger her – få meter fra en af hævevejens nordlige ruter – har den sikkert været søgt som undergørende kilde, længe før Løgsted Kirke blev opført. Særlig Skt. Hans nat har vandet haft helbredende kræfter. Nu er kilden udtørret – men kun 25 km mod syd ligger også Farsø Sygehus!

Malle Kirke

2 På et højdedrag, som i tidligere tider var en bronzealder-boplads, hvor de 4 Malle-høje danner en højtliggende, dominerende gruppe nord for kirken, ligger i dag Malle Kirke.

Et sagn fortæller, at en trold tog en sæk jord fra byggepladsen, da kirken skulle bygges. Men kirkefolkene listede sig til at lave et hul i sækken, uden trolden så det. Da trolden vandrede fra kirkepladsen, gik han op over Malle bakke, hvor han nogle gange stod stille, mens jorden løb ud af sækken. Derved opstod de 4 Malle-høje. Da trolden var kommet til Lendrup, opdagede han, at der var hul i sækken. Han blev da så ærgerlig og vred, at han kastede sækken i Limfjorden, hvorefter øen Livø opstod.

Ranum Kirke

3 Blev bygget 1909 syd for byen, og derefter skulle Ranum-folk ikke mere søge Bjørnsholm Kirke. Deres nye kirke blev bygget som en korsformet kirkebygning med kobberspir over midten af korset.

20 år efter opdagede man, at spirets konstruktion trykkede ydermurene ud. Med økonomisk hjælp fra en lokal købmand, som havde vundet mange penge i kortspil fra de lokale i området, blev det muligt at nedtage spiret og i stedet bygge en konstruktion, som kunne holde ydermurene på plads. Dette blev løst ved, at man byggede to tårne, som kunne holde murene sammen. De to tårne blev indviet i 1931.

Vitskøl

4 Da Cistenciersermunkene i 1100-tallet gik i gang med at opføre Vitskøl Kloster, skulle det have været

Nordens største kirkebyggeri og et af de største i datidens Nordeuropa. Byggeriet startede i år 1158, da Kong Valdemar den Store skænkede området og godset til munkene for at takke Gud for sejren over kong Svend på Grathe Hede.

Cistencierserordenen var kendt for at bosætte sig øde steder, hvor de med stor dygtighed drev landbrug, fiskeri, mølledrift m.v. Efter ordenens forskrifter anlagde man først det fire-fløjede bygningsanlæg med klosterkirken vendt mod nord. Kirken blev bygget som en treskibet korskirke, der – hvis byggeriet var blevet fuldført – ville have været Nordens største kirke.

Hurtigt tilføjedes ovenikøbet en imponerende koromgang med en række apsider, noget der bestemt ikke var efter forskrifterne, men mere udtryk for lokal ekstravagance.

I 1287 standsede en omfattende brand det store projekt, og man opførte derefter en mindre udgave af kirken.

Overlade Kirke

5 Da Ranum sogn havde fået kirke i 1909, blev det for Overlade sogn også et udbredt ønske at få sin egen kirke. Tidligere havde de søgt Bjørnsholm Kirke og syntes, der var langt.

Allerede i 1906 begyndte en komité at arbejde for sagen. Først den 15. september 1916 kunne den indvies. Den 31. januar 1916 holdtes den sidste gudstjeneste i Bjørnsholm Klosterkirke, idet inventaret skulle tages ned og omarbejdes til brug i den nye kirke i Overlade.

Vilsted Kirke

6 Bystævnet foran Vilsted Kirke er foranstaltet af lokalhistorikeren Chresten Kollerup i 1950-erne.

Kirkens område kaldes Kirkebakken, her lå den gamle skole, hvor stifteren af partiet Venstre var lærer – Chr. Berg. Ved våbenhusets østside er der et gravsted over herredsfoged Westenholt, som var herredsfoged i den gamle bygning overfor Vilsted Kirke. Han var en af Karen Blixens forfædre.

